

VÝVOJ APLIKÁCIE ČLÁNKU 17 SMERNICE Č. 2019/790 V KONTEXTE IMPLEMENTÁCIE V ČLENSKÝCH ŠTÁTOCH EURÓPSKEJ ÚNIE¹

JUDr. Lukáš Macko

Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, Právnická fakulta
lukas.macko@student.upjs.sk

<https://doi.org/10.33542/KDS22-0098-1-11>

Abstrakt

Článok sa zameriava na vývoj aplikácie článku 17 Smernice č. 2019/790 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na jednotnom digitálnom trhu v súvislosti s harmonizáciou vnútroštátnych predpisov so zdieľaním diel na internete. Príspevok sa venuje vývoju aplikácie priamej zodpovednosti poskytovateľov online služieb zdieľaného obsahu a to najmä z pohľadu aplikačných výziev v praktickej rovine. Snaží sa poskytnúť analytický prehľad riešenia problematiky článku 17 Smernice o autorskom práve na jednotnom digitálnom trhu z pohľadu členských štátov, ktoré postupne implementujú uvedenú smernicu do svojho vnútroštátneho práva.

Abstract

The article focuses on the development of the application of Article 17 of Directive no. 2019/790 on copyright and related rights in the digital single market in the context of the harmonization of national rules on the sharing of works on the Internet. The paper deals with the development of the application of direct responsibility of providers of online services of shared content, especially in terms of application challenges in the practical level. It seeks to provide an analytical overview of the solution to the problem of Article 17 of the Digital Single Market Directive from the point of view of the Member States, which are gradually implementing the Directive into their national law.

Kľúčové slová: autorské dielo, verejný prenos, zodpovednosť poskytovateľov služieb informačnej spoločnosti, poskytovatelia online služieb zdieľania obsahu, internet

Key words: protected work, communication to the public, liability, information society service providers, internet service provider, internet

Úvod

Je všeobecne známe, že využívanie platforiem poskytovateľov online služieb zdieľaného obsahu (*d'alej v texte len „PSZOO“*) samotnými užívateľmi, každoročne vzrastá čo viedlo Európsku úniu (*d'alej len „EÚ“*) k prijatiu článku 17 prijatej Smernice Európskeho parlamentu a Rady č. 2019/790 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu (*d'alej len „Smernica DSM“*).

Kompozícia nášho je riešená v štyroch na seba nadväzujúcich krátkych kapitolách. Snažíme sa poukázať najmä na zvolené prístupy členských štátov pri aplikácii článku 17 v rámci vnútroštátnych členských poriadkov. V druhej kapitole sa venujeme problematike žaloby Poľskej republiky vo veci C-401/19 v súvislosti s uplatňovaním čl. 17 Smernice DSM.

---

¹ Príspevok je publikovaný v rámci projektu VEGA č. 1/0765/20 s názvom Ochrana ľudských hodnôt v súkromnom práve v kontexte moderných trendov a prebiehajúcej rekodifikácie súkromného práva.

V tretej kapitole sa venujeme výkladu Usmernenia k článku 17 Smernice DSM zo dňa 04.06.2021 a v poslednej štvrtej kapitole sa venujeme krátkemu prieskumu implementácie čl. 17 Smernice DSM do vnútroštátnych poriadkov členských štátov.

Po konštruktívnom premietnutí rizík týkajúcich sa ochrany diel na internete Európska komisia dospela k záveru, že v otázke zodpovednosti smernica Európskeho parlamentu a Rady z 22. 05 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (*d'alej v texte len „Smernica Infosoc“*) nemôže správne riešiť činy nelegálneho nahrávania materiálov chránených autorskými právami na platformy zdieľajúce tento obsah so širšou verejnosťou. Softvérové pirátstvo a neautorizované streamovanie sa vyvinuli do tej miery, že práva a obchodné modely súvisiace s tvorcami multimediálnych diel boli v posledných rokoch vystavené značným rizikám.²

Smernica DSM bola v roku 2019 prijatá v balíku so Smernicou Európskeho parlamentu a Rady č. 2019/789 zo 17. apríla 2019, ktorou sa stanovujú pravidlá výkonu autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom uplatniteľné na niektoré on-line vysielania vysielateľov a retransmisie televíznych a rozhlasových programov (*d'alej „Smernica č. 2019/789“*). Treba povedať, že tieto slúžia len ako doplnenie už existujúcej Smernice Infosoc. Cieľom bolo pokračovať v harmonizácii v tejto oblasti tak, aby bola naďalej zaručená vysoká úroveň ochrany duševného vlastníctva a zároveň bola zabezpečená široká dostupnosť tvorivého obsahu v celej Únii a zachovaná „primeraná rovnováha“ s inými verejnými záujmami v digitálnom prostredí.³ Ďalšími predpokladanými cieľmi bolo nositeľom práv poskytnúť jednoduchšiu kontrolu nad používaním ich diel a iných predmetov ochrany v rámci dotknutých služieb. Smernica DSM v tomto smere v podstate ukladá poskytovateľom uvedených služieb povinnosť používať nástroje na automatické rozpoznávanie obsahu, ktoré už niektorí z nich dobrovoľne zaviedli (napr. platformy Youtube), sa v praxi bežne označujú ako „Upload filter“ (filter pri nahrávaní). Tieto filtre slúžia na overenie prostredníctvom automatizovaného procesu, či daný obsah zahŕňa dielo alebo iný predmet ochrany, a v prípade potreby zablokovať jeho šírenie.⁴

Smernica DSM a jej článok 17 má tak slúžiť ako prostriedok rozvoja zodpovednosti PSZOO na internete vzhľadom na globálne využívanie týchto platforiem. Aj napriek snahe EÚ zharmonizovať úpravu týkajúcu sa zodpovednosti PSSOO na internete musíme konštatovať, že Smernica DSM, konkrétne čl. 17 sa stretol s veľkou mierou kritiky ako aj aplikačných problémov.⁵

Treba povedať, že vzhľadom na viaceré aplikačné problémy stále množstvo štátov k transpozícií Smernice DSM do svojich vnútroštátnych poriadkov nepristúpilo. Množstvo otáznikov totiž vzniká v súvislosti s aplikáciou priamej zodpovednosti PSSOO práve v zmysle čl. 17 Smernice DSM. Výhrady voči aplikácií čl. 17 Smernice DMS vidia členské štáty predovšetkým v uložení povinnosti PSZOO, aby v súlade s vysokými normami odbornej starostlivosti v sektore vynaložili najlepšiu snahu na zabezpečenie nedostupnosti konkrétnych diel a iných predmetov ochrany, pre ktoré nositelia práv poskytl poskytovateľom služieb relevantné a nevyhnutné informácie, ako aj uloženie povinnosti PSZOO vynaložiť najlepšiu

² FERRI, F. The dark side(s) of the EU Directive on copyright and related rights in the Digital Single Market. In SpringerLink [online]. 16.11.2020. Dostupné online: <<https://link.springer.com/article/10.1007/s12689-020-00089-5>>

³ Návrhy generálneho advokáta HENRIKA SAUGMANDSGAARD ØE vo veci C401/19 zo dňa 15.07.2021

⁴ ADAMOVIČ, Z. Autorské právo z hľadiska návrhu smernice o autorskom práve. In: ADAMOVIČ, Z. (ed) Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo 3: UNIVERSITAS TYRNAVIANISS, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy, vydavateľstva SAV v Bratislave, 2019, s. 140-148. ISBN 978-80-568-0181-9

⁵ MORRENO, ROMERO, F. Upload filters and human rights: implementing Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market. In Taylor&Francis Online [online]. 17.03.2020. Dostupné na internete: <<https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/13600869.2020.1733760>>

snahu znemožniť budúce nahrávanie diel alebo iných predmetov ochrany po tom, ako dostali dostatočne podložené oznámenie od nositeľov práv s cieľom zbaviť sa zodpovednosti. Teda potrebu zavedenia predbežného automatického overovania (filtrovanía) zo strany poskytovateľov obsahu sprístupňovaného používateľmi a teda potrebu zavedenia mechanizmov preventívnej kontroly.⁶ Takýto mechanizmus totižto podľa názoru viacerých členských štátov zasahuje do článku 11 Charty základných ľudských práv a slobôd, ktorými je EÚ viazaná. Má ísť najmä o narušenie slobody prejavu a práva na informácie a nespĺňa požiadavku proporcionality a nevyhnutnosti obmedzenia

Problematika filtrovania a monitoringu v súvislosti so vznikom zodpovednosti PSSOO je totiž nastavená na objektívnom princípe, teda PSSOO zodpovedajú aj za konanie, ktoré sami nezavinili. Pre vznik zodpovednosti nie potrebné preukazovať či vedeli o tom, že dielo, ktoré sa nachádza na platforme bez predošlého súhlasu autora v zmysle čl. 3 ods. 1 a 2 Smernice Infosoc bolo nahraté nezákonne. Stačí totiž, že Smernica DSM určitý subjekt považuje za PSSOO a že tento vykonáva úkon verejného prenosu v zmysle čl. 17 ods. 1 Smernice DSM. V zmysle judikatúry Súdneho dvora a výkladu čl. 17 treba povedať, že ak k dielu PSSOO platne neuzavrie licenčnú zmluvu od autora, PSSOO bude zodpovedať už zverejnením diela jeho používateľom na platforme PSSOO.⁷

1. Poľská republika vs. Európsky parlament a Rada

V prípade Poľskej republiky je však potrebné konštatovať značnú mieru odporu voči prijatiu čl. 17 Smernice DSM. Poľská republika v konaní vedenom na Súdnom dvore C 401/19 proti Európskemu parlamentu a Rade navrhovala totiž zrušenie článku 17 ods. 4 písm. b) a článok 17 ods. 4 písm. c) Smernice DSM, resp. navrhovala zrušenie celého dotknutého čl. 17 Smernice DSM. Konečný verdikt v tomto prípade padol rozsudkom Súdneho dvora EÚ zo dňa 26.04.2022.⁸

Z návrhu generálneho advokáta vo veci samej vyplýva, že Poľská republika sa domnieva, že opatrenia v oblasti filtrovania, ktoré musia prijať poskytovatelia služieb zdieľania, aby dodržali článok 17 ods. 4 písm. b) a článok 17 ods. 4 písm. c) *in fine* smernice DSM, predstavujú svojou povahou „preventívne opatrenia“ v oblasti kontroly informácií používateľov. Tieto opatrenia majú za následok „predbežné obmedzenia“ v zmysle judikatúry ESĽP, ktorá sa týka článku 10 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd. Napadnutými ustanoveniami sa teda v rámci služieb zdieľania zavádza „automatizovaná všeobecná cenzúra preventívnej povahy“, ktorú uskutočňujú ich poskytovatelia. Uvedené ustanovenia vykazujú v tomto zmysle znaky zvlášť závažného „zásahu“ normotvorcu Únie do práva používateľov na slobodu prejavu a na informácie. Aj keď v uvedenej veci aj z pohľadu generálneho advokáta ide o určitý typ zásahu do oblasti slobodného šírenia informácií, nie je tu možné hovoriť o cenzúre, ide tu totiž iba o preventívne opatrenia.⁹ Treba však povedať, že filtrovanie v podobe preventívnych opatrení napĺňa kontrolu informácií šírených v rámci týchto služieb a blokovacie opatrenia, pre účely sankcie za šírenie, ale na účely *predchádzania* prípadným porušeniam autorského práva .

⁶ ADAMOVIÁ, Z. Autorské právo z hľadiska návrhu smernice o autorskom práve. In: ADAMOVIÁ, Z. (ed) Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo 3: UNIVERSITAS TYRNAVIENISS, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy, vydavateľstva SAV v Bratislave, 2019, s. 140-148. ISBN 978-80-568-0181-9

⁷ Žaloba Poľskej republiky zo dňa 24.05.2019 vo veci C-401/19 Poľská republika proti Európskemu parlamentu a Rade

⁸ Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 26.04.2022 vo veci C-401/19 Poľská republika proti Európskemu parlamentu a Rade

⁹ Bod 77 návrhu generálneho advokáta HENRIKA SAUGMANDSGAARD ØE vo veci C401/19 zo dňa 15.07.2021

Široká verejnosť ako ani generálny advokát sa však nestotožňujú s postupom Európskeho parlamentu a Rady, ktoré zvolili v súvislosti so stratégiou prenosu bremena kontroly (zodpovednosti) na PSZOO pri porušení autorského práva, ku ktorým dôchádza v rámci využívania týchto služieb. EÚ totiž delegovala na týchto poskytovateľov úlohu kontrolovať správne uplatňovanie autorských práv v digitálnom prostredí, čo je však v rozpore s judikatúrou ESLP.¹⁰

Zdôrazňujeme, že ak sa rozprávame o zásahoch do slobody prejavu, môžeme ustáliť, že nejde o absolútne právo. V niektorých situáciách musí sloboda prejavu ustúpiť. Dokonca aj limitačné klauzuly v čl. 26 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 10 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd explicitne uvádzajú dôvody obmedzenia slobody prejavu a ide pritom o obmedzenia, ktoré musia zodpovedať vždy demokratickému charakteru spoločnosti („opatrenia v demokratickej spoločnosti nevyhnutné“). Aplikácia čl. 10 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd umožňuje totiž určité zásahy do slobody prejavu za splnenia určitých vymenovaných podmienok, ktoré zákonodarca sám stanovuje.¹¹

Treba však povedať, že aj keď je všeobecná monitorovacia povinnosť v zmysle čl. 15 Smernice Infosoc vylúčená, konkretizované povinnosti v zmysle Smernice DSM tvoria akúsi aplikačnú výnimku. Z judikatúry Súdneho dvora totiž možno vyabstrahovať, že v kontexte povinnosti predchádzať na internete porušovaniu autorských práv možno uložiť PSZOO určitú monitorovaciu povinnosť. Podľa názoru generálneho advokáta treba čl. 17 Smernice DSM pri ďalšej aplikácii podrobiť testu proporcionality, pričom podľa jeho názoru jednoznačne vyplýva, že preventívne opatrenia spočívajúce v monitorovacej povinnosti sú v súlade s čl. 52 ods. 1 Charty. Obmedzenie vyplývajúce pre PSZOO z čl. 17 Smernice DSM je teda zlučiteľné s uvedeným právnym nástrojom. V konečnom dôsledku tak došlo aj z pohľadu rozsudku aj návrhu generálneho advokáta ku konsenzu, že uvedenú žalobu treba zamietnuť.¹²

2. Usmernenie Komisie zo dňa 04.06.2021 k čl. 17 Smernice DSM

Po prijatí smernice DSM však vzhľadom na potrebu užšieho vymedzenia článku 17 Komisia dňa 04.06.2021 pristúpila EÚ k vydaniu Usmernení týkajúceho sa už diskutovaného čl. 17 smernice DSM.¹³

V článku 17 ods. 10 smernice DSM sa navrhuje, aby Komisia EÚ poskytla usmernenia o „osvedčených postupoch spolupráce medzi PSSOO a držiteľmi práv“. Komisia viedla od októbra 2019 do februára 2020 v Bruseli šesť dialógov so zainteresovanými stranami, na ktorých sa zúčastnili držiteľia práv, platformy a organizácie používateľov. Hoci toto usmernenie nebolo záväzné, jeho cieľom bolo vyvážiť konkurenčné záujmy rôznych zainteresovaných strán a poskytnúť praktické rady pred termínom implementácie smernice DSM.

Dňa 04.06.2021, len jeden pracovný deň pred termínom transpozície, vydala Komisia svoje usmernenie k implementácii článku 17 smernice DSM. Viaceré organizácie vyjadrili sklamanie z jej obsahu. Samotná komisia poukazuje na to, že „*článkom 17 sa poskytuje právna istota, pokiaľ ide o to, či poskytovatelia online služieb zdieľania obsahu vykonávajú*

¹⁰ Bod 27 rozsudku ESLP z 25. 03.1993, Costello-Roberts v. Spojené kráľovstvo: „Štát sa nemôže zbaviť zodpovednosti tým, že svoje povinnosti preniesie na súkromné subjekty alebo jednotlivcov.“

¹¹ Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 78/2019 z 23. 05. 2019

¹² Bod 220 návrhu generálneho advokáta HENRIKA SAUGMANDSGAARD ØE vo veci C401/19 zo dňa 15.07.2021

¹³ OZNÁMENIE KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE Usmernenia k článku 17 Smernice DSM, COM(2021) 288 zo dňa 04.06.2021

úkony týkajúce sa autorského práva v súvislosti s úkonmi používateľov ich služieb, ako aj právna istota pre používateľov."

Ak sa primárne zameriame na vznik zodpovednosti PSSOO za zdieľanie chráneného obsahu na jeho platformách, treba zdôrazniť, že článok 17 nezavádza nový právo- model do autorského práva EÚ. Vo vzťahu k čl. 3 smernice Infosoc a článku 14 smernice 2000/31/ES určitých právnych aspektoch služieb informačnej spoločnosti na vnútornom trhu, najmä o elektronickom obchode (ďalej len „*smernica E-commerce*“) je *lex specialis*. Usmernenie však poukazuje na to, že členské štáty by však mali implementovať ustanovenie a jeho režim zodpovednosti vcelku nakoľko nie je možné vychádzať z predchádzajúcej vnútroštátnej úpravy podľa čl. 3 smernice InfoSoc.

Z tohto dôvodu je potrebné, aby členské štáty explicitne implementovali definíciu PSZOO ako aj osobitného režimu zodpovednosti. Členské štáty sa vyzývajú, aby zachovali alebo vytvorili dobrovoľné mechanizmy na uľahčenie dohôd medzi držiteľmi práv a poskytovateľmi služieb alebo riešenia kolektívneho udeľovania licencií. Zároveň sa má podporiť rozvoj registrov držiteľov práv, do ktorých by mohli PSSOO nahliadať.

V prípade výkladu pojmu „najlepšie úsilie“ usmernenie hovorí o tom, že ide o „autonómny pojem“ práva EÚ a členské štáty by ho mali transponovať v súlade s usmerneniami a vykladať vo svetle cieľov a cieľov článku 17. Pri posúdení vynaloženia najlepšieho úsilia sa má zohľadňovať proporcionalita. Napríklad v súvislosti so získaním povolení sa od väčších PSSOO bude očakávať, že oslovia väčší počet držiteľov práv, aby získali povolenia. Od držiteľov práv a PSSOO sa bude očakávať, že budú viesť diskusie o licenciách v dobrej viere a budú uzatvárať licencie na základe spravodlivých podmienok.

Článok 17 ods. 4 písm. b) by sa mal implementovať technologicky neutrálnym a odolným spôsobom do budúcnosti. Členské štáty by nemali nariaďovať používanie technologického riešenia ani ukladať poskytovateľom služieb žiadne konkrétne technologické riešenia s cieľom preukázať čo najlepšie úsilie.

Automatické blokovanie obsahu (zabránenie nahrávaniu obsahu porušujúceho autorské práva ex-ante) by malo byť v zásade obmedzené na „zjavne porušujúce nahrávanie“ vrátane „rýchlej ex ante kontroly človekom“ v prípade obsahu, ktorý je označený ako časovo citlivý a kde nahrávanie by mohli spôsobiť „značnú ekonomickú ujmu“ držiteľom práv. Iné nahrávania, ktoré zjavne neporušujú autorské práva, by mali byť v zásade online a môžu byť predmetom následného preskúmania človekom, ak sa držitelia práv sťažujú zaslaním oznámenia.¹⁴

Pojem „Najlepšie úsilie“ v kontexte systému oznamovania a prevzatia/zostúpenia (kde PSZOO konajú ex post) by sa malo vykonávať individuálne, berúc do úvahy zásadu proporcionality čo bude vyžadovať od držiteľov práv, aby predložili riadne odôvodnené oznámenia.¹⁵

Výnimky pre obsah vytvorený používateľmi, ktorý môže predstavovať citáciu, kritiku, recenziu, karikatúru, paródiu sú povinné a členské štáty by mali zmeniť svoje vnútroštátne zákony, aby zabezpečili dostupnosť týchto výnimiek v online prostredí. Členské štáty musia používateľom poskytnúť mechanizmus mimosúdnej nápravy v prípade sporu o zablokovanie alebo odstránenie ich obsahu a rozhodnutie o tom, či je používanie legitímne alebo nie a či by sa malo obnoviť alebo nie, by malo podliehať na kontrolu človekom v rýchлом časovom rámci.¹⁶

¹⁴ SAETTO, B. La Direttiva Copyright diventa legge degli Stati europei. Valigiablu . [online]. 20.03.2022

¹⁵ Spracované podľa OZNÁMENIA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE Usmernenia k článku 17 Smernice DSM, COM(2021) 288 zo dňa 04.06.2021

¹⁶ Simmons&Simmons. The DSM Directive two years on: is it in force? [online]. 09.09.2021

3. Krátky prehľad implementácie v členských štátoch

Všeobecne možno povedať, že aj napriek pokrokovosti myšlienok smernice DSM a jej čl. 17 je záujem členských štátov o rýchlu implementáciu veľmi nízkavy.

Smernicu DSM vrátane jej čl. 17 doteraz implementovalo len niekoľko členských štátov. Vzhľadom na čl. 17 vznikli dva základné modely. Väčšina štátov (Francúzsko, Holandsko, Maďarsko, Chorvátsko, Estónsko, Malta, Írsko a Dánsko) sa rozhodla, aj keď s určitými rozdielmi, implementovať smernicu bez väčších odchýliek. Na škodu však potom vyznieva fakt, že tieto štáty v podstate platformám fungujúcich na ich územiach neposkytujú žiadne usmernenia o tom, ako v praxi uplatňovať článok 17. V neposlednom rade tak povinnosť výkladu smernice členské štáty ponechávajú štátom na samotné PSZOO, čo je v rozpore so samotnou dikciou smernice a javí sa tak rozporne.

Niektoré štáty sa rozhodli zahrnúť do legislatívy podstatné zmeny, najmä zavedením špecifických záruk, aby sa predišlo nadmernému blokovaniu obsahu. Nemecko (transpozíčné právo), Rakúsko a Fínsko zavádzajú procedurálne a podstatné záruky pre práva používateľov, ktoré výrazne obmedzujú schopnosť platformami implementovať plne automatizované filtre nahrávania, aby splnili povinnosti uvedené v článku 17.

Nemecko a Rakúsko napríklad stanovili rovnaké kvantitatívne limity na používanie malých častí pôvodných autorských diel, kedy sa nebude uplatňovať špecifický druh zodpovednosti podľa čl. 17 Smernice DSM. Ide napríklad o využitie 15 sekúnd zvuku alebo videa, 160 znakov textu alebo obrázkov do veľkosti 250 kb. Ak sa teda použije menej ako 50 % pôvodného diela a skombinuje sa s iným materiálom vytvoreným autorom nahrávania (druhá požiadavka sa v Nemecku nevzťahuje na jednotlivé obrázky) a sú splnené kvantitatívne limity, obsah umiestnený online sa považuje za legitímny, a preto ho filtre nahrávania platformami nesmú blokovať. Obe krajiny navyše umožňujú používateľom označiť (napr. citáciu, paródiu) dlhšie použitie chránených diel ako legitímne. V týchto prípadoch teda obsah nemožno automaticky zablokovať a musia ho ručne skontrolovať držiteľia práv, zostane online, kým sa spor nevyrieši. Povolené použitia sú vo všeobecnosti prepracovania používateľov na účely kritiky, satiry alebo paródie (napr. *meme*).¹⁷

V neposlednom prípade existujú aj iné štáty, ktoré podstatne kladú väčší dôraz na záujmy držiteľov práv. Týmito krajinami sú Španielsko a Taliansko. Obidve zavádzajú ďalšie ustanovenia, ktoré vyžadujú, aby boli nahrávané súbory zablokované a zostali nedostupné, kým sa neuzavrie sťažnosť na obsah, ak to iniciuje používateľ, ktorý video odovzdal.

Holandsko:

Holandsko je jednou z mála krajín, ktoré implementovali smernicu DSM včas. Návrh na implementáciu smernice DSM bol prvýkrát zverejnený 11. 05. 2020. Po niekoľkých úpravách zákon (ktorým sa Smernica DSM implementovala) prešiel 16.12.2020 a nadobudol účinnosť 07.06. 2021. Najdôležitejšie zmeny vyplývajúce zo smernice DSM sú premietnuté do holandského Autorského zákona. Revidovaný Autorský zákon dokazuje, že holandský zákonodarca vo veľkej miere dodržiaval jazyk pôvodnej (anglickej) verzie smernice DSM. Po prvé, pokiaľ ide o použitie a výklad pojmu „najlepšie úsilie“, holandský zákonodarca sa odchyľil od holandskej verzie smernice DSM. Táto holandská verzia uvádza, že PSZOO by mali „vynaložiť maximálne úsilie“, aby získali autorizáciu, zabezpečili nedostupnosť obsahu porušujúceho autorské práva a zabránili budúcemu nahrávaniu. Nakoľko preklad z anglického jazyka nebol dostatočne jasný, holandský zákonodarca sa držal terminológie „najlepšieho úsilia“.

¹⁷ SAETTO, B. La Direttiva Copyright diventa legge degli Stati europei. Valigiablu . [online]. 20.03.2022

Po druhé, revidovaný holandský Autorský zákon výslovne predpokladal usmernenie Európskej komisie. V skutočnosti sa tým otvorila možnosť, aby sa toto usmernenie, ako aj budúce špecifikácie smernice DSM implementovali prostredníctvom nariadenia, t. j. bez toho, aby sa museli riadiť riadnym legislatívnym procesom. To tak umožňuje rýchlu špecifikáciu a flexibilitu ustanovení implementujúcich smernicu DSM.¹⁸

Zaujímavosťou je, že Európska komisia podľa svojich usmernení uprednostňuje explicitnú implementáciu všetkých ustanovení smernice DSM vrátane článku 17 ods. 7 o výnimkách napríklad pre citácie, recenzie a paródie. Pri revidovaní holandského autorského zákona však bolo zdôraznené, že zákon ako taký už poskytuje dostatok príležitostí na používanie diel chránených autorskými právami na citácie, recenzie a paródie, a to aj v online prostredí. Revidovaný holandský autorský zákon preto neobsahuje žiadne „nové“ výnimky z výhradného autorského práva.

Holandský zákonodarca sa rozhodne teda väčšinou pridržal znenia pôvodnej verzie smernice DSM. Na jednej strane to viedlo k úhladnému a včasnému implementačnému procesu. Na druhej strane holandský zákonodarca neposkytol príliš jasno vo výklade niektorých vágnych pojmov obsiahnutých v smernici o DSM.¹⁹

Nemecko:

Aj keď Nemecko súhlasilo so smernicou DSM, vyjadrilo vážne pochybnosti o konečnom znení vo formálnom protokolovom vyhlásení. Napriek týmto pôvodným pochybnostiam o konečnom znení smernice DSM, nemecké ministerstvo spravodlivosti v januári 2020 zverejnilo návrh legislatívy na implementáciu častí smernice DSM. Pôvodne sa návrh legislatívy zameril na práva vydavateľov tlače podľa článku 15 a právo vydavateľov požadovať spravodlivú odmenu, ak im na to autori udelia primerané práva podľa článku 16 smernice DSM. V júni 2020 bol zverejnený návrh „druhého zákona o prispôbení autorského zákona požiadavkám jednotného digitálneho trhu“. Tento sa zameril na zostávajúce časti smernice DSM, ako je implementáciu článku 17 prostredníctvom nového zákona – zákona o zodpovednosti poskytovateľov služieb za zdieľanie online obsahu (UrhDaG).²⁰

Nemecko tak implementovalo smernicu DSM prispôbením nemeckého autorského zákona požiadavkám „jednotného digitálneho trhu“, ktorý nadobudol účinnosť 07.06. 2021. Tento nový zákon implementoval potrebné zmeny nemeckého autorského zákona. V rámci vykonávacej legislatívy bol prijatý nový už spomenutý zákon o zodpovednosti poskytovateľov služieb za zdieľanie online obsahu, ktorý nadobudol účinnosť 01.08.2021. Tento nový zákon rieši právnu zodpovednosť PSZOO a konkrétne obsahuje predpisy o používateľských právach, ako aj nároky tvorcov na odmenu za používanie ich obsahu prostredníctvom PSZOO. Okrem toho bolo zahrnuté právo na informácie pre výskumníkov o ekonomike platforiem. Spomenutý zákon sa vzťahuje najmä na poskytovateľov služieb, ktorí nahrávajú, organizujú a sprístupňujú verejnosti veľké množstvo údajov tretích strán s cieľom dosiahnuť zisk. Nový zákon obsahuje určité výnimky z jeho aplikovateľnosti, napr. na nekomerčné služby, open source projekty alebo online trhoviská. Výmenou za dodatočné požiadavky aplikované na PSZOO sú potom tieto napr. nekomerčné služby od zodpovednosti podľa autorského zákona, pokiaľ plnia svoje povinnosti v súlade s vysokými priemyselnými štandardmi.²¹

Medzi vysoké priemyselné štandardy, ktoré sa od PSZOO vyžadujú, je aby vynaložili maximálne úsilie na získanie licencií na reprodukciu diel chránených autorským právom

¹⁸ Simmons&Simmons. The DSM Directive two years on: is it in force? [online]. 09.09.2021

¹⁹ Odkaz na pozn. 18

²⁰ Zákon o zodpovednosti poskytovateľov služieb za zdieľanie online obsahu (Urheberrechts-Diensteanbieter-Gesetz - UrhDaG) zo dňa 31.05.2021, Nemecká spolková republika

²¹ SCHMID, G., BARUDI, M. Implementierung der DSM Urheberrechts- Richtlinie [online]. 09.07.2020

v obsahu vytváranom používateľmi. Okrem toho majú používatelia dostať možnosť identifikovať povolené spôsoby použitia na ochranu ich obsahu pred zablokovaním alebo odstránením – blokovanie alebo vymazanie obsahu prostredníctvom postupu predbežného označenia nie je povolené. Ak chránený obsah nie je licencovaný a jeho použitie nie je povolené zákonom, PSSOO je povinný po prijatí informácie od držiteľa práv príslušný obsah odstrániť alebo k nemu zablokovať prístup. V prípade sporov medzi držiteľmi práv, platformami a používateľmi musí byť k dispozícii postup podávania sťažností a systém mimosúdneho riešenia sporov.²²

4. Slovenská republika

Slovensko pri implementácii čl. 17 Smernice DSM do vnútroštátneho poriadku zvolilo „tradičný princíp“ po príklade ostatných členských štátov. To znamená, že zvolilo prevzatie právneho textu smernice bez akejkoľvek užšej snahy špecifikovať podmienky uplatňovania objektívnej zodpovednosti v prípade PSZOO za neoprávnené šírenie chráneného obsahu na platformách. Novela zák. č. 185/2015 Autorského zákona bola schválená dňa parlamentom dňa 16.02.2022 pričom do Autorského zákona bola preklenutá ustanoveniami 64a až 64f, ktoré svojimi textovým vymedzením nadväzujú už na spomenuté znenie Smernice DSM. Z uvedeného možno tak vyvodit', že aj Slovenská republika sa vydala skôr cestou „povinnnej jazdy“ čím myslíme povinnosť implementácie uvedeného čl. 17 Smernice DSM (mimochodom lehota uplynula už 07.06.2021). Vidno to najmä z už spomenutého nekritického prevzatia znenia textu bez potreby užšej špecifikácie aplikácie nových ustanovení Autorského zákona v praktickej rovine čím bola de facto táto povinnosť prenesená nepriamo na PSSOO aj keď je má vo svetle názorov, ktoré sme v príspevku poskytli znášať samotný štát.

Záver

Možno konštatovať, že zdieľanie množstva obsahu chráneného autorským obsahom na internete je trendom, ktorý nemožno nijako zastaviť. Zložitosť procesov nahrávania tohto obsahu na internet je na jednej strane expanzívnym nástrojom rozširovania jednotného digitálneho trhu smerujúceho k voľnému šíreniu informácií, na druhej strane však v sebe nesie množstvo aplikačných výziev spočívajúcich v zabezpečení efektívnych prostriedkov ochrany diel spadajúcich pod rámec autorského práva. Vzhľadom na konštrukt objektívnej zodpovednosti vzťahujúci sa na PSZOO je potrebné zdôrazniť, že aj napriek cieľu Smernice DSM zabezpečiť spravodlivé zdieľanie obsahu v legislatívnych procesoch členských štátov chýba istý prvok ochoty zabezpečiť efektívnu ochranu. Toto tvrdenie možno podložiť najmä laxným postojom členských štátov pri implementácii Smernice DSM (osobitne čl. 17) do vnútroštátnych poriadkov. Členské štáty v drvivej väčšine preferujú minimalistický prístup prevzatia textu čl. 17 bez akejkoľvek hlbšej potreby výkladu tohto čl. vo svojich vnútroštátnych poriadkoch. Tento trend podľa nášho názoru tak môže viesť aj napriek snahe Európskej únie ku komplikovanému uplatňovaniu čl. 17. Členské štáty totiž svojimi vnútroštátnymi predpismi vo väčšine prípadov delegujú povinnosť vysporiadať sa najmä s technickými požiadavkami nepriamo obsiahnutými v čl. 17 Smernice DSM na samotných PSZOO. Takýto trend tak podľa nás nevedie k harmonizácii pri uplatňovaní zodpovednosti, ale značnej roztrieštenosti. Východiská odstránenia aplikačných ako aj právnych rozkolov možno vidieť v judikatúrnej činnosti Súdneho dvora EÚ tak ako to bolo aj v prípade Poľskej republiky, čo však vývoj slobodného digitálneho trhu bude len spomaľovať a nie zlepšovať ako bolo predpokladaným cieľom Smernice DSM.

---

²² Simmons&Simmons. The DSM Directive two years on: is it in force? [online]. 09.09.2021

Literatúra

1. ADAMOVIÁ, Z. (ed) Nové technológie , internet a duševné vlastníctvo 3: UNIVERSITAS TYRNAVIENISS, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy , vydavateľstva SAV v Bratislave , 2019, 247 s. ISBN 978-80-568-0329-5
2. BAČÁROVIÁ, R. Zmluvné záväzky v autorskom práve.Bratislava: C.H.Beck, 2018, 256s.
3. HAZUCHA, B.: Vyhотовovanie rozmnoženín diel pre súkromnú potrebu: Nový náhľad na tradičnú problematiku. In: ADAMOVIÁ, Z. (ed) Nové technológie, internet a duševné vlastníctvo 4: UNIVERSITAS TYRNAVIENISS, spoločné pracovisko Trnavskej univerzity v Trnave a Vedy , vydavateľstva SAV v Bratislave , 2020, 232 s. ISBN 978-80-568-0181-9
4. HUSOVEC, M., QUINTAIS, J.P.: How to License Article 17? Exploring the Implementation Options for the New EU Rules on Content-Sharing Platforms: In *GRUR International*, .(online) . 14.10.2019
5. LUBY, Š. AUTORSKÉ PRÁVO, Vydavateľstvo Slovenskej Akadémie Vied, Bratislava. 1962.
6. POLČÁK , R. Internet a proměny práva. 1 vyd. Praha: Auditorium, 2012.
7. VOJČÍK, P., et al. Právo duševného vlastníctva – 2 upr. vydanie. Plzeň: Aleš Čeněk.2014. 494 s.
8. VOJČÍK,P. a kol.: Občianske právo hmotné. 3 vyd. Plzeň: Aleš Čenek, 2021, ISBN 978-7380-845-7
9. EURÓPSKA KOMISIA. „Digitálna agenda pre Európu“: Oznámenie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu Hospodárskemu a Sociálnemu Výboru a Výboru Regiόνov. Brusel, 26.10.2010.
10. Návrh Nariadenia o jednotnom trhu s digitálnymi službami (akt o digitálnych službách) a o zmene Smernice 2000/31ES ,15.12.2020.
11. Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2019/789 zo 17. apríla 2019, ktorou sa stanovujú pravidlá výkonu autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom uplatniteľné na niektoré on-line vysielania vysielateľov a retransmisie televíznych a rozhlasových programov
12. Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2015/1535 EÚ z 09. mája 2015 ktorou sa stanovuje postup pri poskytovaní informácií v oblasti technických predpisov a pravidiel vzťahujúcich sa na služby informačnej spoločnosti
13. Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2019/790 zo 17.apríla.2019 o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom na digitálnom jednotnom trhu
14. Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 22. mája 2001 o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti
15. Zákon. č. 185/2015 Z. z. Autorský zákon z 01.07.2015 v znení neskorších predpisov
16. Zákon o zodpovednosti poskytovateľov služieb za zdieľanie online obsahu (Urheberrechts-Diensteanbieter-Gesetz - UrhDaG) zo dňa 31.05.2021, Nemecká spolková republika
17. Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 09.01.2014 vo veci C-610/15, Stichting Brein proti Ziggo BV, XS4ALL Internet BV
18. Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 13.02.2014 vo veci C-466/12, Nils Svensson a i. proti Retriever Sverige AB
19. Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 27.03.2014 vo veci C-314/12, UPC Telekabel Wien GmbH proti Constantin Film Verleih GmbH
20. Návrhy generálneho advokáta zo dňa 15.07.2021 HENRIKA SAUGMANDSGAARD ØE vo veci C401/19
21. Rozsudok ESJP zo dňa 25. 03.1993 vo veci Costello-Roberts v. Spojené kráľovstvo

22. Rozsudok Súdneho dvora EÚ zo dňa 26.04.2022 vo veci C-401/19 Poľská republika proti Európskemu parlamentu a Rade
23. Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky zo dňa 23.05.2019, sp. zn. II. ÚS 78/2019
24. Žaloba Poľskej republiky zo dňa 24.05.2019 vo veci C-401/19 Poľská republika proti Európskemu parlamentu a Rade
25. COMPAGNUCCI.S. Il recepimento della direttiva copyright e la scelta italiana: In Approfondimento [online]. 16.12.2021
26. MORRENO, ROMERO, F. Upload filters and human rights: implementing Article 17 of the Directive on Copyright in the Digital Single Market. In Taylor&Francis Online [online]. 17.03.2020. DOI: <https://doi.org/10.1080/13600869.2020.1733760>
27. SAETTO, B. La Direttiva Copyright diventa legge degli Stati europei. Valigiablu . [online]. 20.03.2022
28. Simmons&Simmons. The DSM Directive two years on: is it in force? [online]. 09.09.2021
29. SCHMID, G., BARUDI, M. Implementierung der DSM Urheberrechts- Richtlinie [online]. 09.07.2020
30. ŠLIWKA,R. Poskytovateľ služieb zdieľania obsahu online podľa smernice (EÚ) 790/2019. *Revue pre právo a technológie* . [online]. 2020, č. 21